

Porozumienie w sprawie rozdziałów dotyczących REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności

Podczas drugiej sesji plenarnej w lutym Parlament Europejski ma przeanalizować wstępne porozumienie z Radą w sprawie zmiany rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF). Jeżeli porozumienie to zostanie zatwierdzone, RRF stanie się głównym narzędziem finansowania planu REPowerEU Komisji Europejskiej, umożliwiającym państwom członkowskim finansowanie dodatkowych inwestycji i reform w dziedzinie energii w ramach ich planów odbudowy i zwiększania odporności.

Kontekst

W maju 2022 r. Komisja przedstawiła [plan REPowerEU](#) z myślą o uniezależnieniu UE od rosyjskich paliw kopalnych i przyspieszeniu transformacji ekologicznej. REPowerEU zwiększa i tak już ogromne zapotrzebowanie na inwestycje w dziedzinie energii o dodatkowe [210 mld EUR](#), które mają zostać przekazane z sektora prywatnego i publicznego do 2027 r. Komisja zaproponowała, aby UE wniosła wkład w finansowanie tych potrzeb za pośrednictwem [RRF](#), głównego narzędzia inwestycyjnego, które pomaga państwom członkowskim wyjść z kryzysu pandemicznego. Z [analizy](#) przeprowadzonej przez EPRS wynika, że sektor energetyczny zajmuje już teraz ważne miejsce w krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności ([KPO](#)) wdrażających RRF. Ogółem w 26 KPO 17,9 % zasobów (88,49 mld EUR) przeznaczają się na finansowanie licznych inwestycji i reform w zakresie efektywności energetycznej, czystej energii i infrastruktury.

Wniosek Komisji Europejskiej

Komisja [zaproponowała](#) zmianę [rozporządzenia w sprawie RRF](#) w celu przyspieszenia i pogłębienia reform i inwestycji energetycznych w całej UE. W szczególności państwa członkowskie, które zmieniają swoje KPO, będą musiały przedstawić specjalny rozdział dotyczący REPowerEU, koncentrujący się na celach REPowerEU. Inwestycje w infrastrukturę energetyczną w celu zaspokojenia pilnych potrzeb związanych z bezpieczeństwem dostaw ropy i gazu zostałyby objęte ukierunkowanym zwolnieniem z obowiązku stosowania zasady „nie czyni poważnych szkód” ([DNSH](#)) w odniesieniu do środowiska. Wymóg dotyczący celu klimatycznego (co najmniej 37 % alokacji) miałby zastosowanie do nowych rozdziałów; cel cyfrowy (co najmniej 20 %) nie miałby zastosowania. Procedura oceny i zatwierdzania byłaby podobna do procedury przewidzianej w pierwotnych planach, ale obejmowałaby nowe kryteria specyficzne dla REPowerEU. Finansowanie nowych rozdziałów pochodziłoby z następujących źródeł: (i) zasobów nadal dostępnych na pożyczki w ramach RRF (szacowane na około 225 mld EUR); (ii) dodatkowych zasobów na dotacje z dochodów generowanych przez [rezerwę stabilności rynkowej](#) w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji ([ETS](#), 20 mld EUR); i (iii) dobrowolnych przesunięć z różnych narzędzi budżetowych UE w ramach zarządzania dzielonego (do 52,3 mld EUR). Państwa członkowskie powinny poinformować Komisję o niewiążącym zamiarze przedłożenia Komisji wniosku o pożyczkę w terminie 30 dni od wejścia w życie zmienionego rozporządzenia w sprawie RRF. Celem jest zapewnienie uporządkowanej redystrybucji pozostałych zasobów, w tym przyznanie ich państwom członkowskim, które zwróciły się już o całą alokację pożyczki w ramach RRF. Termin składania wniosków o pożyczki w ramach RRF upływa 31 sierpnia 2023 r.

Procedura legislacyjna

Parlament Europejski i Rada niezwłocznie [przystąpiły](#) do analizy wniosku, a Europejski Trybunał Obrachunkowy ([ETO](#)) stwierdził w nim szereg niedociągnięć, w tym prawdopodobnie niewystarczający poziom finansowania – w szczególności jeśli chodzi o 20 mld EUR nowych zasobów – oraz ryzyko, że działania zaproponowane przez państwa członkowskie nie będą w pełni zgodne z transgranicznymi priorytetami UE. Zarówno w [stanowisku](#) Rady (uzgodnionym 4 października 2022 r.), jak i w [mandacie](#) negocjacyjnym Parlamentu (10 listopada 2022 r., na podstawie [wspólnego sprawozdania](#) komisji BUDG i ECON) zaproponowano różne zmiany do wniosku Komisji. Na tej podstawie instytucje rozpoczęły negocjacje trójstronne w sprawie proponowanych ukierunkowanych zmian do rozporządzenia w sprawie RRF.

Parlament Europejski

14 grudnia 2022 r. zespoły negocjacyjne Parlamentu Europejskiego i Rady [osiągnęły](#) wstępne porozumienie, zgodnie z którym państwa członkowskie ubiegające się o dodatkowe zasoby RRF w ramach zmienionego KPO będą musiały uwzględnić nowe lub wzmacnione środki służące oszczędzaniu energii, produkcji czystej energii i dywersyfikacji dostaw

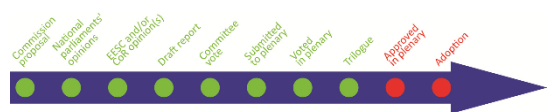
energii. W porozumieniu potwierdzono, że o kwoty nadal dostępne w ramach pożyczek z RRF można ubiegać się w celu finansowania działań REPowerEU. Dodatkowe 20 mld EUR w formie dotacji zostanie sfinansowane ze skoncentrowanej na wstępie sprzedaży uprawnień ETS (40 %) oraz z zasobów [Funduszu Innowacji](#) (60 %), które zastąpią zaproponowane przez Komisję dochody generowane przez rezerwę stabilności rynkowej ETS. Zrezygnowano także z propozycji, aby wykorzystać pierwotny klucz dystrybucyjny RRF do przydziału nowych dotacji w ramach REPowerEU. Zamiast tego wzór stosowany do dystrybucji tych dodatkowych zasobów będzie uwzględniać politykę spójności, zależność państw członkowskich od paliw kopalnych oraz wzrost cen inwestycji. Na rysunku 1 przedstawiono, jak ukierunkowane zmiany w rozporządzeniu w sprawie RRF zwiększą maksymalny przydział dotacji w ramach RRF dla każdego państwa członkowskiego, zarówno w ujęciu bezwzględnym, jak i względnym. Ponadto państwa członkowskie będą mogły dobrowolnie przenieść dodatkowe 5,4 mld EUR w formie dotacji z [pobrewitowej rezerwy dostosowawczej](#), oprócz istniejących możliwości przesunięć w wysokości do 17,9 mld EUR w formie dotacji z funduszy polityki spójności.

Wsparcie można przyznać na nowe reformy i inwestycje, których wdrażanie rozpoczęło się po 1 lutego 2022 r., oraz na wzmocnienie działań już uwzględnionych w pierwotnych planach. Na zasadzie odstępstwa państwa członkowskie, których maksymalny wkład finansowy uległ zmniejszeniu po ostatecznym [przeliczeniu](#) alokacji RRF w czerwcu 2022 r., mogą również uwzględnić działania, o których mowa w pierwotnych KPO, bez zwiększania ich zakresu, do kwoty szacowanych kosztów równej zmniejszeniu ich maksymalnego wkładu finansowego.

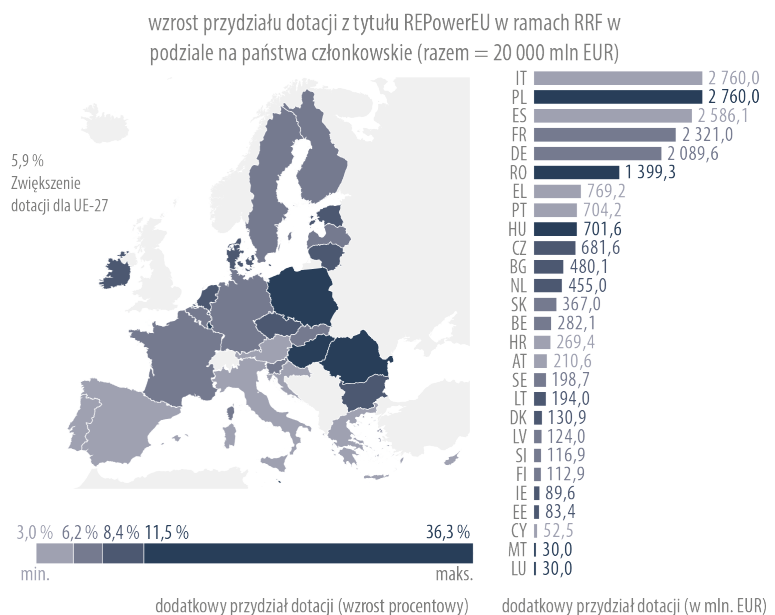
11 stycznia 2023 r. parlamentarne komisje BUDG i ECON zatwierdziły [tekst](#) uzgodniony w negocjacjach międzyinstytucjonalnych, który zawiera różne zmiany do wniosku Komisji zgodnie z mandatem Parlamentu. Na przykład tekst wzmacnia przepisy dotyczące zasady „nie czyni poważnych szkód”, która będzie nadal miała zastosowanie do wszystkich finansowanych działań objętych ukierunkowanym odstępstwem, na ściśle określonych warunkach, w odniesieniu do infrastruktury energetycznej i obiektów energetycznych niezbędnych do zaspokojenia pilnych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw. Zgodnie z mandatem negocjacyjnym Parlamentu państwa członkowskie będą uprawnione do otrzymania płatności zaliczkowych w wysokości 20 % wartości ich rozdziałów dotyczących REPowerEU. Ponadto negocjatorzy Parlamentu dopilnowali, aby przepisy wspierały programy inwestycyjne mające na celu przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu gospodarstw domowych, małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, przy jednoczesnym przeznaczeniu co najmniej 30 % zasobów na działania o wymiarze lub skutkach międzynarodowych. Co ważne, jeżeli chodzi o kontrolę RRF, nowy artykuł dotyczący przejrzystości w odniesieniu do beneficjentów końcowych miałby zastosowanie nie tylko do rozdziałów REPowerEU, ale również do całych planów, zobowiązując każde państwo członkowskie do utworzenia i regularnego aktualizowania publicznego portalu zawierającego informacje na temat 100 ostatecznych odbiorców największych kwot finansowania z RRF w ramach jego KPO.

Uzgodniony tekst wprowadza ukierunkowane zmiany w rozporządzeniu w sprawie RRF, obecnym rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów ([CPR](#)) i [dyrektywie w sprawie ETS](#) (jak przewidziano już w pierwotnym wniosku), a także w [rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów z 2013 r.](#) i [rozporządzeniu ustanawiającym pobrewitową rezerwę dostosowawczą](#). Wstępne porozumienie musi zostać przyjęte zarówno przez Parlament Europejski, który ma głosować nad nim podczas drugiej sesji plenarnej w lutym, jak i przez Radę.

Sprawozdanie w pierwszym czytaniu: [2022/0164\(COD\)](#); komisje przedmiotowo właściwe: BUDG oraz ECON, wspólnie na mocy art. 58; sprawozdawcy: Siegfried Mureşan (PPE, Rumunia); Eider Gardiazabal Rubial (S&D, Hiszpania); Dragoş Pişlaru (Renew, Rumunia). Więcej informacji można znaleźć w [briefingu](#) EPRS.

Rysunek 1 – Wzrost przydziału dotacji w ramach RRF w podziale na państwa członkowskie

Źródło danych: EPRS na podstawie [danych Komisji](#) i [wstępnego porozumienia](#).